

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין סה.

עין משפט
נר מצוה

קעא א מיי פ"ו מהל'
ע"י ה"ל א ב ופ"א
הלכה ב סגן לאוין לח טור
י"ד סימן קעט:
קעב ב מיי שם פ"א ה'
י"ד סימן קעט:
קעג ג מיי שם פ"ו הלכה
ג:
קעד ד מיי פ"א מהל'
שגגות הלכה ב
והלכה ד:
קעה ה מיי שם פ"ו
הלכה א:
קעו ו ז מיי פ"ו מהל'
פ"ו הלכה א [נפישע]
י"ד סימן קעט סעי' יט':
קעז ח מיי שם פ"א
הלכה י סגן לאוין
כד טו"ש י"ד סימן קעט
סעי' י:
קעה ט שם סעי' ז
וכפירוש רש"י:

והנשאל בהן. פ"ה באזהרה לאל תפנו ואזהרה דמכשפות
גופיה מלא ימנא כך וקשה לוי אל תפנו אזהרה
לנשאל א"כ יאז צו כרת דכתיב צפרפת קדושים והנפש אשר תפנה
וגו' והכרתי אותה וי"ל איפכא דאזהרה לנשאל מלא ימנא כך דכתיב
צקרא בתריה שואל אוב וידעוני:
הוא"ל ושניהם בלאו אחד נאמרו.

פ"ה שהלאוים מחלקים
לחטאות דכתיב אשר לא תעשינה
וסמך ליה או הודע אליו וחק על גב
דכ"פ כלל גדול (שבת 77 סט.) הוא
דדריש ריש לקיש בשגגה עד שיסג
בלאו שזה ור' יוחנן ס"ל שגב זכרת
אע"פ שהזיד בלאו מ"מ בלאוין תליא
מילתא כיון דאשכחן מפטס וסך דליכא
שני לאוין וכרת אחד מסתברא דלכך
כתובין שני לאוין כדי לחייבו שני
חטאות: **מאן** תנא השתחואה ר'
עקיבא היא. תימה הא לא מחייב
ר"ע במגדף אלא משום דכתיב כרת
במקום קרבן כדמנן בספ"ק דכריתות
(77 ז: ו) וא"כ בהשתחואה לאל כתיב
זיה כרת במקום קרבן ליפטר וכן
ידעוני אליבא דר' יוחנן לר"ע אמאי
חייב הא לא כתיב זיה כרת במקום
קרבן וי"ל דר"ע אליבא דדבריהם
דכתיב קאמר להו לדידי לא צעין
מעשה לדיכו אודו לי מיהת במגדף
דכתיב זיה כרת במקום קרבן א"כ
כיון דחייב רחמנא במגדף ש"מ דבכל
דוכתי לא צעי מעשה לענין קרבן
כלל דעקימת שפתי לרבי יוחנן אליבא
דר"ע לא חשיב מעשה האילי וישנו
בלב דלקמן ולר"ל אליבא דר"ע
מחייביה אע"פ דלית בה מעשה רבה
אלא זוטא: **יצא** מגדף ובע"ל
אוב מביעי י"ה. גריס כריתות
(77 ג.) משני חלא מתרמי נקט ולימי
צעל אוב מגדף אפטרין ליה סד"א
הואיל וכתיב כרת במקום קרבן אימא
מודו ליה לר"ע קמ"ל ודך הש"ס
זכמה מקומות כן כדאשכחן צפ"ק
דחולין (77 ב. ו) וס' י"ו הימנית
מדרכה צר צר חנה נפקא ומשני
כהונה צעיל אצבע וצפוף הוודה
(מנחות 77 פג.) משני כדי נסבא
וצפוף דס החטאת (נחמ"ד 77 פט. ו) וס'
משני הך צ' שנינו: **הוא"ל** וישנו
בכ"ב. פ"י צפונט' שאפי' מבכר הש"ס
כל היום ואין לבו כלפי מעלה אלא
לדבר אחר ומכנהו בשם המיוחד אינו
חייב וקשה השתא השתחואה נמי

מתני' פיתוס. שם המכסף המדבר משחיו מעלה את המת מן
הארץ ומושיב לו בשחיו תחת זרועותיו ומדבר משחי
אישל"ה בלג"ז: **ידעוני המדבר צפיו**. כדמפרש בגמרא (ע"פ) חיה חמת
יש ששמה ידוע ומכניס ממנה עטם לתוך פיו והעטם מאליו
על ידי כשפים: **הרי אלו בסקילה**.
דכתיב (ויקרא כ) בצפן ירגמו אותו:
והנשאל בהם. שאל ושאל בהם
להגיד לו דבר העתיד כגון שאל:
באזהרה. לאל תפנו אל האזנות
(שם יט.) ואזהרה דמכשפים גופייהו
מלא ימנא כך וגו' וחוצר חכר ושואל
אוב וידעוני (דברים יח):
גמ' זכריות קא חשיב לכל
כריתות שבתורה שחייבין עליהן על
שגגתן חטאת ותנן (שם 77 ג.) צעל
אוב ולא תנא ידעוני: **הואיל ושניהם**
בלאו אחד נאמרו. בלאו לאל תפנו
אל האזנות ואל הידעונים ואם עשה
שניהם בעטלם אחד אינו חייב אלא
חטאת אחת שהלאוין מחלקין לחטאות
דכתיב (ויקרא ד) אשר לא תעשינה
להיינו דברים שהן בלא תעשה וסמך
ליה או הודע אליו אלמא חטאת
אלאוין קיימי והני אע"ג דכי
עבד לחד מנייהו בצפי נפשיה מיחייב
דהא לאו אתרוייהו קאי לא תני להו
לתרוייהו התם דכי תנינא התם מידי
דמחייב אכל חד וחד כי עבד להו כי
דדי הוא דתינן כדאמרין התם
צרישא דגמ' (ס) דפרכין מנינא למה לי
שאלם אוב כולס בעלם אמת חייב
על כל אמת ואמת הלכך לא מלי
למתי ל"ז כריתות לחייבו ל"ז חטאות.
והא דנקט הואיל ושניהם בלאו אחד
נאמרו ולא נקט הואיל ושניהם זכרת
אמת נאמרו משום דחלוק חטאות
אינו תליי בחלוק כריתות דהא מפטס
שמן המשחה וסך משמן המשחה
משום דאיכא שני לאוין על צמר אדם
לא יסך ונתמכמה לא תעשו כמותו
(שמות 6) אע"ג דלין צשניהם אלא
כרת אחת דכתיב (שם) איש אשר
ירקח כמותו ואשר יתן ממנו על זר
ונכרת מעמו אמת' (התם) דכי עבד
להו בשגגה בהדדי מיחייב על כל אמת
ואמת: **יש לקיש אמר ידעוני**. להכי
עבד לה בצפי נפשיה לאו צר קרבן
הוא לפי שאין צו מעשה וחטאת אינה
באה אלא על המעשה דכתיב ועשה
אחת אצל צעל אוב צריך להקיש

זרועותיו דלקמן והקשה זרועותיו חשיב ליה מעשה אצל הכנסת
העטם ידעוני אינו מדבר בשעת מעשה אלא לאחר המעשה שהוא
צפיו מדבר העטם מאליו: **ורבי יוחנן**. דאמר ידעוני בצפי נפשיה
צר קרבן הוא והאי דשיירה משום דלא מיחייבה תרתי עלייהו:
מאי שאל צעל אוב דנקט. תנא למתניהו ושיירה לידעוני ולא נקט
ידעוני ולשיירה לצעל אוב: **משום דפתח ביה קרא**. בכל דוכתי
אוב כתיב צרישא: **חלוקין הן צמיסה**. כתיב (ויקרא כ) וצמיסה
דמיתא חלוקין הן במיתא. וז'
לאו הטעם דלית ביה מעשה
מיתות מחלקן לחטאות.
דהא חלוקין הן במיתות
וה"ל למתניהו ח' הוה צר
קרבן (שם). ר' עקיבא
היא. דאמר מגדף כתיב
קרבן בלאו צעין מעשה
(שם). הדי דלא בני ר"ע
מעשה רבה. מדקמי
מגדף (שם). הדי מעשה
ואפילו לרבנן. מקאמר
ר"ל הקשה זרועותיו הוי
מעשה וחייב במתני' דפליגי
רבנן אמרין ולא פליגי
אבעל אוב. ש"מ דאפילו
לרבנן חשיב מעשה (שם).
אינו חייב אלא על דבר
שיש בו מעשה. דגבי
חטאת כתיב ועשה אמת
אבעל אוב. ללא בהקשה
זרועותיו מיחייב אלא
במקטר לשד. ל"ל
השדים (ברכות א.) אחד
חבר גדול. שמתברר מית
גדלות ומתמך יחד (שם).
חבר קטן. לחות קטנות
(שם) ומתברר כשפסית יחד
וח' דצמיד זיבורא
ועקרבא. ללא חשיב
איסור ללוחש (שם). הואיל
וישנו בלב. עיקר איסורו
תלי ברעו' דגו' למי גרף
הילך לא חשיב מעשה. אלא
השתחואה אטו רואין
ששתחמה לעולות טובים.
גיון. הואיל וישנו בלב.
עיקר איסורו ממשנת הל' ומה
ואין כאן מעשה. ומה
שמדבר אינו אלא משום קומתו
איסורו. אלא כפיפת קומתו
היינו עיקר איסורו. ולולי
היה מדב' במקבל עולות
כוכבים בלא השתחואה לא
מחייב. דלין עיקר בלב אלא
כפיפה היא החיוב (שם).

א) ע"י מוספות מנחות לו.
ד"ה קיורת, ב) כריתות ג
נכ הסוגיא ע"ש, ג) ונעיל
קב. מוספתא פ"י כריתות
ג: ג) ג' ש"ס זכריות
ג: ג) (כריתות ב: ג) ונעיל
ג: ג) וי' ויקרא 17,
(ח) ויקרא יט, ש"ס כ דברים
יח, ט) ושעוקן ומנענען
רש"ש,

תורה אור השלם
1. ודבר חכר ושאל אוב
ידעוני ודרש אל
הקרתים: דברים יח א

גיון הש"ס
תוס' ד"ה והנשאל כו'
דכתיב בקרא. עין עירובין
ז ע"ז ובמורה חיים ס:ס

הגהות הב"ח
(א) נמרא בלאו שמה
חלוקה חלוקה דמיתה:

לעני רש"י
איישל"ה [אישל"ה].
בית-השחי.

מוסף רש"י

לפי שאין בו מעשה.
הילך לאו בני קרבן הוא,
אל אוב י"ו בו מעשה
שמנשק זרועותיו ומדבר
משחיו (ברכות א.) וז'
חלוקין הן במיתא. וז'
לאו הטעם דלית ביה מעשה
מיתות מחלקן לחטאות.
דהא חלוקין הן במיתות
וה"ל למתניהו ח' הוה צר
קרבן (שם). ר' עקיבא
היא. דאמר מגדף כתיב
קרבן בלאו צעין מעשה
(שם). הדי דלא בני ר"ע
מעשה רבה. מדקמי
מגדף (שם). הדי מעשה
ואפילו לרבנן. מקאמר
ר"ל הקשה זרועותיו הוי
מעשה וחייב במתני' דפליגי
רבנן אמרין ולא פליגי
אבעל אוב. ש"מ דאפילו
לרבנן חשיב מעשה (שם).
אינו חייב אלא על דבר
שיש בו מעשה. דגבי
חטאת כתיב ועשה אמת
אבעל אוב. ללא בהקשה
זרועותיו מיחייב אלא
במקטר לשד. ל"ל
השדים (ברכות א.) אחד
חבר גדול. שמתברר מית
גדלות ומתמך יחד (שם).
חבר קטן. לחות קטנות
(שם) ומתברר כשפסית יחד
וח' דצמיד זיבורא
ועקרבא. ללא חשיב
איסור ללוחש (שם). הואיל
וישנו בלב. עיקר איסורו
תלי ברעו' דגו' למי גרף
הילך לא חשיב מעשה. אלא
השתחואה אטו רואין
ששתחמה לעולות טובים.
גיון. הואיל וישנו בלב.
עיקר איסורו ממשנת הל' ומה
ואין כאן מעשה. ומה
שמדבר אינו אלא משום קומתו
איסורו. אלא כפיפת קומתו
היינו עיקר איסורו. ולולי
היה מדב' במקבל עולות
כוכבים בלא השתחואה לא
מחייב. דלין עיקר בלב אלא
כפיפה היא החיוב (שם).

שנה בלב כדאמרין (לעיל 77 סא.) גבי אנדרטא אי לא קיבלה באלוה
לאו כלום הוא וי"ל מדכתיב גבי נינוה (מזות א) ממך י"א חושב על ה'
רעה דהיינו רבשקה שגידף שהיה שלוחו של סנחריב מלך אשור ונינוה
בארץ אשור ותלאו הכתוב במחשבה ולפי מאי דפרישי' לעיל (שם ד"ה רבא)
דבסתם עבודת כוכבים מאהבה ומיראה חייב ינחא דלין תליהו בלב:
י"לאו

אוב כתיב צרישא: **חלוקין הן צמיסה**. כתיב (ויקרא כ) וצמיסה
דמיתא חלוקין הן במיתא. וז'
לאו הטעם דלית ביה מעשה
מיתות מחלקן לחטאות.
דהא חלוקין הן במיתות
וה"ל למתניהו ח' הוה צר
קרבן (שם). ר' עקיבא
היא. דאמר מגדף כתיב
קרבן בלאו צעין מעשה
(שם). הדי דלא בני ר"ע
מעשה רבה. מדקמי
מגדף (שם). הדי מעשה
ואפילו לרבנן. מקאמר
ר"ל הקשה זרועותיו הוי
מעשה וחייב במתני' דפליגי
רבנן אמרין ולא פליגי
אבעל אוב. ש"מ דאפילו
לרבנן חשיב מעשה (שם).
אינו חייב אלא על דבר
שיש בו מעשה. דגבי
חטאת כתיב ועשה אמת
אבעל אוב. ללא בהקשה
זרועותיו מיחייב אלא
במקטר לשד. ל"ל
השדים (ברכות א.) אחד
חבר גדול. שמתברר מית
גדלות ומתמך יחד (שם).
חבר קטן. לחות קטנות
(שם) ומתברר כשפסית יחד
וח' דצמיד זיבורא
ועקרבא. ללא חשיב
איסור ללוחש (שם). הואיל
וישנו בלב. עיקר איסורו
תלי ברעו' דגו' למי גרף
הילך לא חשיב מעשה. אלא
השתחואה אטו רואין
ששתחמה לעולות טובים.
גיון. הואיל וישנו בלב.
עיקר איסורו ממשנת הל' ומה
ואין כאן מעשה. ומה
שמדבר אינו אלא משום קומתו
איסורו. אלא כפיפת קומתו
היינו עיקר איסורו. ולולי
היה מדב' במקבל עולות
כוכבים בלא השתחואה לא
מחייב. דלין עיקר בלב אלא
כפיפה היא החיוב (שם).

זרועותיו דלקמן והקשה זרועותיו חשיב ליה מעשה אצל הכנסת
העטם ידעוני אינו מדבר בשעת מעשה אלא לאחר המעשה שהוא
צפיו מדבר העטם מאליו: **ורבי יוחנן**. דאמר ידעוני בצפי נפשיה
צר קרבן הוא והאי דשיירה משום דלא מיחייבה תרתי עלייהו:
מאי שאל צעל אוב דנקט. תנא למתניהו ושיירה לידעוני ולא נקט
ידעוני ולשיירה לצעל אוב: **משום דפתח ביה קרא**. בכל דוכתי
אוב כתיב צרישא: **חלוקין הן צמיסה**. כתיב (ויקרא כ) וצמיסה
דמיתא חלוקין הן במיתא. וז'
לאו הטעם דלית ביה מעשה
מיתות מחלקן לחטאות.
דהא חלוקין הן במיתות
וה"ל למתניהו ח' הוה צר
קרבן (שם). ר' עקיבא
היא. דאמר מגדף כתיב
קרבן בלאו צעין מעשה
(שם). הדי דלא בני ר"ע
מעשה רבה. מדקמי
מגדף (שם). הדי מעשה
ואפילו לרבנן. מקאמר
ר"ל הקשה זרועותיו הוי
מעשה וחייב במתני' דפליגי
רבנן אמרין ולא פליגי
אבעל אוב. ש"מ דאפילו
לרבנן חשיב מעשה (שם).
אינו חייב אלא על דבר
שיש בו מעשה. דגבי
חטאת כתיב ועשה אמת
אבעל אוב. ללא בהקשה
זרועותיו מיחייב אלא
במקטר לשד. ל"ל
השדים (ברכות א.) אחד
חבר גדול. שמתברר מית
גדלות ומתמך יחד (שם).
חבר קטן. לחות קטנות
(שם) ומתברר כשפסית יחד
וח' דצמיד זיבורא
ועקרבא. ללא חשיב
איסור ללוחש (שם). הואיל
וישנו בלב. עיקר איסורו
תלי ברעו' דגו' למי גרף
הילך לא חשיב מעשה. אלא
השתחואה אטו רואין
ששתחמה לעולות טובים.
גיון. הואיל וישנו בלב.
עיקר איסורו ממשנת הל' ומה
ואין כאן מעשה. ומה
שמדבר אינו אלא משום קומתו
איסורו. אלא כפיפת קומתו
היינו עיקר איסורו. ולולי
היה מדב' במקבל עולות
כוכבים בלא השתחואה לא
מחייב. דלין עיקר בלב אלא
כפיפה היא החיוב (שם).

מתיב